

## اورژانس های دندانپزشکی

|               |                         |
|---------------|-------------------------|
| نام سند       | اورژانس های دندان پزشکی |
| نگارش         | ۱                       |
| تاریخ صدور    | ۱۳۸۴                    |
| نام کامل فایل | اورژانس های دندان پزشکی |
| شرح سند       | اورژانس های دندان پزشکی |
| نویسنده/مترجم | دفتر سلامت دهان و دندان |

### مقدمه :

دوران پیش دبستانی و حتی دبستان برای کودکان دوران پر جنب و جوش بشمار می رود به همین میزان ، صدمات وارده به سر و صورت کودکان زیاد است . عواملی نظیر زمین خوردن ، ورزش ، سقوط از پله ، ضربه به دهان هنگام آب خوردن از شیر آب و ... سبب وارد شدن آسیب به سر و صورت می گردد . از صدمات وارده به ناحیه سر و صورت ، وارد آمدن ضربه به دندان های کودکان بسیار شایع تر است. و این کار در پسر ها شایع تر از دختر ها می باشد( به علت جنب و جوش و فعالیت زیاد در پسر ها). عواملی مثل جلوزه بودن دندان های بالا و باز بودن لب ها هم این امر را تشدید می کند .

\*به طور کلی آسیب های وارده به شرح زیر می باشد:

### ۱- شکستن اجسام سخت :

از جمله آسیب های موجود ، وارد آمدن فشار زیاد به دندان به هنگام شکستن پسته ، فندق و ... می باشد . در صورت شکستن دندان پس از اعمال فشار زیاد روی آن ، حتما باید جهت درمان ، کودک را به دندانپزشک ارجاع داده و منتظر درد گرفتن دندان کودک نباشیم .

### ۲- ضربه :

گاهی در اثر ضربه های خارجی ، لبه های دندان شکستگی پیدا می کند ، شکستگی لبه های دندان هر اندازه که باشد لازم است جهت ترمیم دندان ، کودک را نزد دندانپزشک فرستاد زیرا بر اثر باز شدن عاج دندان به تدریج مواد آلوده کننده وارد مغز دندان شده و حیات دندان را به خطر می اندازد .

### ۳ - جابجایی دندان :

در مواردیکه ضربه ی وارده به دندان شدید باشد ممکن است دندان دچار لقی شده یا به داخل استخوان فك فرو رفته و یا از جای خود بیرون زده باشد . در مواردی لثه دچار پارگی و خونریزی می شود و یا در قسمتی از دهان کبودی ایجاد می شود . گاهی شدت ضربه به حدی است که علاوه بر دندان ها ، استخوان فك نیز دچار شکستگی می شود. در همه موارد باید سریعا کودک را به نزد دندانپزشک برد . یکی از مسایلی که در هنگام ضربه به دندان ها رخ می دهد ، بیرون افتادن دندان از دهان است . در این مواقع حفظ دندان دایمی کودک بستگی به اقدامات صحیحی دارد که بلافاصله پس از بیرون افتادن دندان انجام می دهیم . متاسفانه تاکنون تعداد زیادی از دندان های دایمی کودکان در اثر نا آشنایی به این امر از دست رفته است .

\*در هنگام بیرون افتادن دندان از دهان چه باید بکنیم :

دندان را پیدا کنید . برای برداشتن دندان ، آن را از ناحیه ی تاج بگیرید و به ریشه ی دندان دست نزنید . دندان را با فشار ملایم آب ولرم بشویید . برای شستن دندان روی ریشه نباید دست یا پارچه کشیده شود در غیر این صورت ایاف نگهدارنده دندان آسیب می بیند . (دندان بیرون افتاده را پیدا کنید آن را در يك لیوان شیر یا آب جوشیده سرد شده قرار دهید کودک را هرچه سریعتر به نزد دندانپزشک ببرید - کمتر از نیم ساعت )

اگر محل دندان صدمه زیادی ندیده ، مثلاً فك نشكسته یا لثه پاره نشده باشد دندان را در حفره‌ی خود قرار دهید ، برای این کار دقت نمایید سه سطوح خارجی و داخلی دندان بطور صحیح قرار گیرد . سطح خارجی دندان صاف و سطح داخلی یا زبانی آن گود می باشد . برای تشخیص می توانید از شکل دندان های مجاور استفاده کنید . در این هنگام از کودک بخواهید که با فشار دادن دندان های خود، آن را نگه دارد . بعد از جا گذاری از دستکاری محل دندان بطور جدی خودداری کنید . پس از این که دندان را در محل خود قرار دادید با انگشت و به ملایمت لبه های لثه را فشار داده و تکه ای گاز یا پارچه‌ی تمیز مرطوب روی دندان قرار دهید ، سپس در صورتیکه قادر به قراردادن دندان در محل خود نیستید ، دندان را در يك لیوان شیر یا آب جوشیده‌ی سرد قرار دهید ، در صورت عدم دسترسی از آب معمولی استفاده کنید . هم چنین می توان دندان را در دستمال تمیز مرطوبی قرارداد . مهم اینست که به هیچ وجه دندان در محیط خشک نگهداری نشود . کودک را هر چه سریعتر به نزد دندانپزشك برده تا دندان را پس از جاگذاری به دندان های دیگر ثابت کرده و سپس چندین ماه تحت مراقبت قرار دهید . هرچه زمان بیرون بودن دندان از دهان کمتر باشد و دندان در این مدت مرطوب بماند در نتیجه درمان رضایت بخش تر است و دندان می تواند دوباره در جای خود محکم شود بنابراین با مراجعه هرچه زودتر حتی الامکان در فاصله زمانی کمتر از نیم ساعت احتمال پیوند دوباره دندان با استخوان (توسط الیاف دور دندان ) بیشتر می شود .

### **دندان درد در کودکان :**

دندان درد علل مختلفی دارد که شایعترین آن پوسیدگی دندان می باشد اگر پوسیدگی به موقع برداشته و دندان ترمیم نشود میکروب ها و یا سموم آن ها به مغز دندان و سپس ریشه دندان و بافت نگهدارنده اطراف دندان می رسند و در نهایت منجر به ایجاد آبسه می گردند ( آبسه‌ی دندان برجستگی متورم و قرمز رنگی در ناحیه‌ی اطراف ریشه دندان است که معمولاً دردناک می باشد ) عفونت های دندانی علاوه بر درد و ناراحتی که برای کودک ایجاد می کند به علت کاهش مصرف غذا توسط کودک باعث سوء تغذیه در او می گردد. پیشگیری و درمان زود هنگام پوسیدگی دندان بخصوص در افرادی که سابقه بیماری قلبی مادرزادی ، تب روماتیسمی ، پایین بودن مقاومت بدن در برابر عفونت ها و عقب افتادگی ذهنی و جسمی دارند اهمیت بسزایی دارد . بنابراین لازم است کودکانی که دچار پوسیدگی دندان و دندان درد و ... هستند را در اسرع وقت به نزد دندان پزشك فرستاد . ایجاد آمادگی روانی در دانش آموزان برای مراجعه به دندانپزشك به ویژه توسط معلم در محیط مدرسه بسیار سودمند می باشد.

### **در مواقعی که دندان دایمی در اثر ضربه بیرون افتاد چه کار باید کرد ؟**

دندان بیرون افتاده را پیدا کرده و سریعاً با آب سرد بشویید ( آن را نسایید و به آن مواد پاك کننده نزنید و فقط از آب استفاده کنید ) توسط يك گاز تمیز یا پارچه خیس آن را گرفته و در جای خود در دهان قرار دهید و با فشار ملایمی آن را به جای خود هدایت کنید اگر نتوانستید این عمل را انجام دهید دندان را در داخل ظرف تمیزی محتوی آب دهان ، شیر و یا سرم نمکی قرار دهید و یا در دهان نگهدارید و سریعاً به دندانپزشك مراجعه کنید . در صورتیکه خارج از اوقات کاری مطب این اتفاق افتاد درنگ نکرده و تلفن او را پیدا کنید ، هرچه سریعتر عمل کنید شانس حفظ و بقای دندان بیشتر خواهد شد .

### **هنگامی که قسمتی از دندان شکسته شود چه باید کرد ؟**

فورا به دندانپزشك مراجعه کنید اگر سریع عمل کنید می توانید دندان را حفظ نموده و از عفونت عصب و نیاز به درمان های دندانپزشکی سخت تر در آینده جلوگیری نمایید . در این مواقع دهان را با آب شستشو داده و برای جلوگیری از تورم کمپرس سرد نمایید ، اگر نتوانستید قطعه‌ی شکسته شده را پیدا کنید و آن را با خود به مطب دندانپزشکی ببرید .

### **در مواقعی که کودک دندان درد دارد چه باید کرد ؟**

ابتدا دهان را با آب شستشو داده و کمپرس سرد کنید . از گذاشتن کمپرس گرم در موضع و یا قرص های مسکن بر دندان متالم خودداری کنید و به مطب مراجعه کنید .

### **چگونه می توان از صدمات وارده به دندان جلوگیری کرد ؟**

- هنگام ورزش می توان از گاردهای لاستیکی دندان ها استفاده کرد .
- برای نگهداری کودکان در اتومبیل از کمربندها استفاده نمود .
- مراقب کودکان از سقوط ، افتادن و غلتیدن بر اشیا و نیز آسیب های الکتریکی باشید .
- در انتخاب اسباب بازی موارد ایمنی را حتما مدنظر داشته باشید

- در صورت افتادن دندان در اثر ضربه و تروما ، دندان را در کمترین زمان به مطب دندانپزشکی ببرید.
- دندان را در داخل شیر، سرم نمکی یا آب دهان کودک به دندانپزشک ببرید.
- دندان افتاده را از قسمت تاج بگیرید.
- ریشه دندان را دست ننزید و با فشار زیاد شستشو ندهید.
- برای تمیز کردن ریشه دندان آن را زیر جریان ملایم آب شستشو دهید.

| منبع مورد استفاده در تدوین متون آموزشی |                                             |                         |            |                      |
|----------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------|------------|----------------------|
| نوع منبع                               | عنوان                                       | مؤلف/تهیه کننده         | تاریخ تهیه | محل انتشار           |
| کتاب                                   | سلامت دهان و دندان(مجموعه کتب آموزش بهورزی) | دفتر سلامت دهان و دندان | ۱۳۸۴       | وزارت بهداشت و درمان |